

Konu: **Ruhsal İnsan**

Yazı: **78**

Aşk Ateşi

Doç. Dr. **Haluk BERKMEN**

Her insanın kendi içinden kaynaklanan "**Öz bilgisi**" denebilecek farklı türde bir bilgi de bulunmaktadır. Bu bilgi kitabi değildir. Gözlemle de pek ilgisi yoktur. İçimizdeki kaynaktan taşan bir tür sezgisel bilgidir. Onu en güzel şekilde ortaya koyabilen insanlar sanat ile uğraşan kişilerdir.

Sanat ile uğraşan kişilere "sanatçılar" demek istemiyorum. Çünkü sanatçı denen kişi sanatı meslek olarak sürdüren ve bir gelir kaynağı haline getirmiş olan kişidir. Oysaki **sanat ile uğraşan kişi** herhangi bir ödül, gelir veya lütuf beklemeden, içinden geldiği gibi sanat üreten kişidir. Bu üretim ateşe konmuş suyun kabından taşmasına benzer. Ateş ise insanın içi denebilecek bir kaynaktan türer ve tüm benliğini sarar.

İşte o ateşin etkisi altında ortaya konan sanat eserleri ayrı bir tat, ayrı bir renk, ayrı bir lezzet taşırlar. Bu özellikleri içeren sanat eserlerinin manevi ve mistik bir bilgi içerdikleri derhal anlaşılır. Fakat bu bilginin varlığını sezmek başka, o bilgiye ulaşmak bambaşkadır. Sanat ile uğraşan kişinin hâlini yaşamadıkça, yani onun hâli ile hallenmedikçe, sanat eserini sadece gözlemekle kalırız. Sanatçının hâlini yaşamak için ise gözlem yetmez. Katılım gerekir. Katılımı tanımlayan en güzel söz "**aşk**"tır. İlgi, istek, yöntem ve eylem aşamalarına tüm benliği ile katılan kişide aşk gelişir ve aniden, kendi de ne olduğunu anlamadan, kaynak bilgisi aşk ile taşmaya başlar. Artık onun tüm yaşamındaki her eylemin kaynağı aşk ateşi ve her yapıtı bir sanat eseridir.

Aşk ateşi ile yanmış olan Yunus Emre diyor ki:

Aşk oduna yananların külli vücudu nur olur.
Ol od bu oda benzemez. Hiç belirmez zebanisi.
Anda mest olanların olur 'Enel Hak' sözleri.
Hallac-ı-Mansur gibidir en kemine divanesi.
Yunus bu cezbe sözlerin cahillere söylemegil
Bilmez misin cahillerin nice geçer zemanesi.

'Od' ateş demektir. Yunus diyor ki: "Aşk ateşi cehennem ateşi gibi değildir. Hiç belirmez zebanisi. Bu ateşte yananların sözleri "ben Tanrı ile birleştim" olur ama bu ifade yanlış anlaşılabilir için uluorta söylenmemesi gerekir. Yunus cezbe içinde söylediğin bu sözleri uluorta söyleme. Cahiller anlamaz ve yanlış yorumlarlar."

Burada "cahil" sözü bilgisiz kişi anlamına gelmiyor, "içinde aşk ateşini hissetmeyen" kişi anlamına geliyor. İçinden taşan manevi aşkı en iyi aktarmış bilge kişilerden biri de **Mevlâna Celaleddin Rumi**'dir. Mevlâna bir şiirinde aşk ateşini şu sözlerle ifade ediyor.

**Aşk özge ateştir, ısınır onda ayaz
Yandıkça o, taşlar yumuşar, sert kalmaz
Varsın âşık günaha girsin hoş gör,
Sevda şarabından içmiş, arlanmaz.**

**Aşk geldi, damarlarımda cildimde bu kan.
Bomboştum, sonra taştım aşktan, aşktan.
Dost, işte gelip doldu da tüm varlığıma
Sırf ismim kaldı. Bende dosttur yaşayan.**

Büyük bir sûfi bilge olan **Niyazi Mısri** (1618-1693) bir şiirinde şöyle sesleniyor:

**Ey gönül, gel gayriden geç aşka eyle iktidâ
Zümre-i ehl-i hakikat onu kılmış muktedâ.**

**Cümle mevcudat-u malumata aşk akdem durur
Zira, aşkın evveline bulmadılar ibtidâ.**

**Hem dahi cümle fena buldukça aşk bâki kalır,
Bu sebepten dediler kim aşka yoktur intihâ.**

**Ey Niyazi-mürşid, istersen bu yolda aşka uy,
Enbiya ve Evliyaya aşk oluptur rehnümâ.**

(**İktidâ**: Peşinden gitmek, **Muktedâ**: Uyulan, örnek tutulan. **Akdem**: Önemli ve üstün olan, **İbtidâ**: İlk olan veya ilke olan. **İntihâ**: sona ermek, tükenmek, **Rehnümâ**: kılavuz)

Günümüzün Türkçesiyle: Ey gönül, ayrılıktan vazgeç aşkın peşinden git. Hakikati bilenler ona uymuşlar ve örnek tutmuşlardır. Tüm var olan nesnelere ve bilgilerden aşk daha üstündür. Çünkü aşktan öncesini oluşturan bir ilke bulamadılar. Üstelik her şey yok olsa da aşk yok olmaz. Bu bakımdan dediler ki "aşk sona ermez". Ey *mürşid*, bilge Niyazi, istersen bu yolda aşka uy, çünkü tüm bilgelere aşk kılavuzluk etmiştir.

Bu konuda son söz yine **Yunus Emre**'nin olsun:

**Aşksızlara benim sözüm
Benzer kaya yankısına.
Bir zerre aşkı olmayan
Belli bilin yabandadır.**